

Dosarul nr.3ra-1400/18

Prima instanță: Judecătoria Bălți, sediul Central (jud: N.Costaș)

Instanța de apel: Curtea de Apel Bălți (jud: I.Grosu, A.Ciobanu, A.Garbutz)

Î N C H E I E R E

5 decembrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Valeriu Doagă
Nina Vascan
Tamara Chișca-Doneva

examinând admisibilitatea recursului declarat de către Ion Procopciuc,
în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de către Ion
Procopciuc împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale și Casei Teritoriale de
Asigurări Sociale Bălți cu privire la anularea deciziei, declararea ilegalității
răspunsurilor și obligarea stabilirii și achitării pensiei pentru vechime în muncă,
ținând cont de salariul mediu lunar achitat procurorului șef al Procuraturii de
circumscripție Bălți,

împotriva deciziei din 5 iulie 2018 a Curții de Apel Bălți, prin care s-a admis
apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale, s-a casat hotărârea din 19
decembrie 2017 a Judecătoriei Bălți, sediul Central și s-a emis o nouă hotărâre de
respingere a cererii de chemare în judecată,

c o n s t a t ă:

La 21 aprilie 2017, Ion Procopciuc a depus cerere de chemare în judecată
împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale (în continuare CNAS) și Casei
Teritoriale de Asigurări Sociale Bălți (în continuare CTAS Bălți) cu privire la
anularea deciziei, declararea ilegalității răspunsurilor și obligarea stabilirii și
achitării pensiei pentru vechime în muncă, ținând cont de salariul mediu lunar
achitat procurorului șef al Procuraturii de Circumscripție Bălți.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că, la 30 decembrie 2016 s-a
adresat la CTAS Bălți cu cerere, privind stabilirea pensiei, aceasta deoarece la 1
august 1991 a fost angajat în funcție de anchetator superior al Procuraturii mun.
Bălți, ulterior deținând și alte funcții în cadrul Procuraturii Generale, Procuraturii
r.Fălești, Procuraturii r.Ungheni, Procuraturii de nivelul Curții de Apel și în prezent
procuror șef al Procuraturii de circumscripție Bălți.

Reclamantul a indicat că, la 23 iunie 2015 a împlinit vârsta de 50 ani, iar la
momentul angajării în funcție și încheierii contractului individual de muncă
(ordinul de angajare), conform Legii cu privire la Procuratură nr.902 din 29
ianuarie 1992, nr.118 din 14 martie 2003 și nr.294 din 25 decembrie 2008, în

vigoare din 17 martie 1990, art.73 alin.(1) stabilea că, persoana care a atins vârsta de 50 ani și are o vechime totală de muncă de cel puțin 20 ani, dintre care cel puțin 12 ani 6 luni în funcția de procuror sau de judecător, are dreptul la pensie pentru vechimea în muncă în proporții de 55% față de salariu mediu al procurorului în exercițiu în funcția respectivă, iar pentru fiecare an complet de muncă peste vechimea de 20 ani, are dreptul la adaos de 3%, dar nu mai mult de 80%. Salariul mediu se determină la momentul stabilirii pensiei, luându-se în considerație ultima funcție deținută.

A menționat că, conform certificatului de salariu eliberat de Procuratura Generală nr.30-9d/16-457 14 decembrie 2016, salariul mediu lunar constituie 15 831 de lei. Stagiul de muncă special de procuror din 1 august 1991 până la 29 decembrie 2016 constituie 25 ani 5 luni.

Reclamantul a relatat că stagiul general de cotizatie din 28 aprilie 1984 până în prezent constituie 32 ani 8 luni, deci, potrivit normei invocate – 55% din salariul de 15 831 de lei constituie 8 707 de lei.

Ion Procopciuc a afirmat că, reieșind din aceeași normă privind adaosul de 3% la fiecare an complet peste vechimea de 20 ani, dar nu mai mult de 80% plus 25% din același salariu 15 381 de lei, constituie 3 957 de lei, deci, în total pensia calculată care urmează a fi achitată constituie 12 665 de lei.

Prin răspunsul CTAS Bălți din 19 ianuarie 2017 nr.X-01-09-324 i-a fost refuzată stabilirea pensiei după limită de vârstă, din motiv că modificările la Legea nr.156 din 14 octombrie 1998 (art.46 alin. (2)) stabilește vârsta de pensionare de 53 ani, iar dânsul a împlinit la 23 iunie 2016 doar 51 ani.

Astfel, nefiind de acord cu răspunsul CTAS Bălți din 19 ianuarie 2017 nr.X-01-09-324, recepționat prin intermediul oficiului poștal la 25 ianuarie 2017, a fost contestat cu cerere prealabilă la organul ierarhic superior.

Reclamantul a considerat că, răspunsurile nr.P-451/17 din 27 martie 2017 și nr.P-224 din 21 martie 2017, sunt nefondate, deoarece modificările la norma legală privind majorarea perioadei stagiului de muncă special și total sau vârstei (nr.29 din 7 martie 2013 în vigoare din 5 aprilie 2013) de la 50 ani la 53 ani nu-i pot fi aplicate, or, conform art.22 din Constituția Republicii Moldova privind retroactivitatea legii și art.54 din Constituția Republicii Moldova privind restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți, în Republica Moldova nu pot fi adoptate legi, care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului deja acordate.

Prin urmare, CNAS nu poate să restrângă drepturile sale acordate prin Legea veche, atunci când a fost angajat de organul procuraturii, cu care a încheiat contractul de muncă, fiind stabilite raporturi de muncă, drepturi sociale, inclusiv atingerea vârstei de pensionare de 50 ani, sau nicio altă lege civilă după ce contractul individual de muncă continuă să persiste, nu poate modifica aceste drepturi în detrimentul său. Deci, vârsta de pensionare de 50 ani este un drept existent la momentul raporturilor de muncă dintre el și Procuratura Generală, dânsul nefiind restricționat prin legea din anul 2013, care urmează a fi aplicabilă doar raporturilor pe viitor și nu poate fi aplicabilă raporturilor de muncă stabilite anterior adoptării legii. Restricționarea în drepturi poate avea loc doar pentru o

cauză de utilitate publică și numai în corespundere cu normele dreptului internațional.

Ion Procopciuc a mai considerat că, pârâții au aplicat retroactiv în defavoarea lui o lege civilă, cu încălcarea drepturilor constituționale prevăzute de art.54 din Constituția Republicii Moldova.

Reclamantul a susținut că art. 22 din Constituția Republicii Moldova se referă la art.54 alin.(3), adică nu pot fi restrânse drepturile proclamate – dreptul la pensie la vârsta de 50 ani, drept pe care statul i-a acordat lui, la stabilirea relațiilor de muncă a salariatului, prin Legea cu privire la Procuratură nr.902 din 29 ianuarie 1992, nr.118 din 14 martie 2003 (art.34) și nr.294 din 25 decembrie 2008 (art.73).

A mai relevat că, potrivit art.49 și 51 ale Codului Muncii, raporturilor contractuale se aplică legea în momentul semnăturii, ori, alte drepturi și obligații pot fi instituite numai prin înțelegerea părților contractante.

Ca urmare, modificările legii civile la care fac trimitere pârâții privind majorarea vârstei de pensionare până la 53 ani nu pot fi aplicate cazului și nu pot produce efecte juridice, aceasta deoarece ele agravează situația și nu au fost în vigoare la momentul când dânsul a fost angajat la serviciu, când a fost încheiat contractul individual de muncă care în virtutea legislației în vigoare prevedea termenul de pensionare de 50 ani cu vechimea de 12,6 ani, această situație nu poate fi agravată prin noua Lege fără acordul salariatului și nu au fost necesare într-o societate democratică.

Ion Procopciuc a solicitat prin cererea de chemare în judecată și cererea de concretizare a cerințelor din 14 decembrie 2017, recunoașterea ca fiind ilegale decizia CTAS Bălți nr.02.2017.352 din 12 ianuarie 2017, răspunsul CNAS nr.P-224/17 din 21 martie 2017 și răspunsul CTAS Bălți nr.X-01-09-324 din 19 ianuarie 2017, restabilirea în dreptul lezat la acordarea și calcularea pensiei pentru limita de vârstă de 50 ani și stagiul special de muncă în serviciu de procuror 26 ani, obligarea CNAS să-i stabilească și să-i achite pensia pentru vechime în muncă, reieșind din salariul mediu lunar achitat procurorului șef al Procuraturii de circumscripție Bălți, conform Legii salarizării procurorilor și judecătorilor nr.328 din 23 decembrie 2013, modificat prin Legea nr.152 din 1 iulie 2016, în vigoare din 1 august 2016.

Prin hotărârea din 19 decembrie 2017 a Judecătorei Bălți, sediul Central s-a admis cererea de chemare în judecată depusă de către Ion Procopciuc. S-a anulat decizia CTAS din 12 ianuarie 2017 privind refuzul în stabilirea pensiei pentru limită de vârstă, iar răspunsurile CTAS din 19 ianuarie 2017 și CNAS din 21 martie 2017 s-au considerat neîntemeiate. S-a obligat CNAS să-i stabilească și să-i achite lui Ion Procopciuc pensia pentru vechime în muncă, reieșind din salariul mediu lunar achitat procurorului-șef al procuraturii de circumscripție Bălți conform Legii privind salarizarea judecătorilor și procurorilor.

La 4 ianuarie 2018, Casa Națională de Asigurări Sociale a declarat apel nemotivat, iar la 1 martie 2018 a depus apel motivat împotriva hotărârii din 19 decembrie 2017 a Judecătorei Bălți, sediul Central.

Prin decizia din 5 iulie 2018 a Curții de Apel Bălți, a fost admis apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale și a fost casată hotărârea din 19

decembrie 2017 a Judecătorei Bălți, sediul Central și s-a emis o nouă hotărâre de respingere a cererii de chemare în judecată depusă de către Ion Procopciuc.

Pentru a decide astfel, Curtea de Apel Bălți a reținut prevederile art. 1 alin. (2), 14 alin. (1), (2) și 16 alin. (1) ale Legii contenciosului administrativ, art. 46 alin. (1) al Legii nr. 780 din 27 decembrie 2001 cu privire la actele legislative, art. 46² din Legea nr. 156 din 14 octombrie 1998 privind pensiile de asigurări sociale de stat, în vigoare până la 1 ianuarie 2017.

Colegiul a stabilit că, la data adresării lui Ion Procopciuc cu cerere privind stabilirea pensiei de procuror (30 decembrie 2016), Legile nr. 902 din 29 ianuarie 1992, nr. 118 din 14 martie 2003 și nr. 294 din 25 decembrie 2008 cu privire la Procuratură, au fost abrogate și nu produceau efecte.

În același timp, instanța de apel a menționat că, la data depunerii cererii de către Ion Procopciuc privind stabilirea pensiei, era în vigoare Legea cu privire la Procuratură nr. 3 din 25 februarie 2016, care prevede la art. 63 că, procurorii au dreptul la pensie conform Legii nr.156-XIV din 14 octombrie 1998 privind pensiile de asigurări sociale de stat.

Astfel, Colegiul a concluzionat că, este eronată concluzia instanței de fond, precum că, sunt aplicabile speței prevederile hotărârilor Curții Constituționale nr.9 din 30 martie 2004 și nr.27 din 20 decembrie 2011 și că Ion Procopciuc a dobândit licit dreptul de a beneficia de pensie, drept urmare a activității de muncă în funcția de procuror în perioada 1 august 1991 – 1 august 2016, fiind în vigoare Legi care îi garantau dreptul la pensia de procuror la vârsta de 50 ani.

Or, Ion Procopciuc nu a dobândit dreptul social de a beneficia la pensie, drept urmare a activității de muncă în funcția de procuror în perioada 1 august 1991-1 august 2016, după cum a concluzionat instanța de fond, ci urma să dobândească acest drept la întrunirea condițiilor Legii în vigoare la momentul solicitării stabilirii pensiei de procuror.

În aceeași ordine de idei, instanța de apel a remarcat că, cerere de acordare a pensiei de procuror a fost depusă la 30 decembrie 2016, iar normele la care instanța de fond a făcut referire în soluția sa, au operat anterior înaintării cererii de către Ion Procopciuc, la acel moment acestea fiind abrogate.

Prin urmare, Curtea de Apel Bălți a specificat că, la situația din 30 decembrie 2016 era aplicabil art.462 din Legea nr.156 din 14 octombrie 1998 privind pensiile de asigurări sociale de stat, care a fost în vigoare până la 1 ianuarie 2017. Or, la momentul depunerii cererii de către Ion Procopciuc, ca condiții pentru stabilirea pensiei în proporție de 75% din suma tuturor plăților lunare asigurate ale procurorului în exercițiu în ultima funcție deținută erau: atingerea vârstei de 53 ani și confirmarea stagiului total de cotizare de 32 ani, din care cel puțin 15 ani în funcția de procuror.

Ca urmare, Colegiul a conchis că, Ion Procopciuc nu întrunește una din condițiile necesare pentru acordarea dreptului la pensie ca procuror, și anume, fiind născut la 23 iunie 1965, la data adresării către CTAS, la 30 decembrie 2016 nu avea împlinită vârsta de pensionare de 53 ani, având împliniți doar 51 ani și 6 luni, respectiv, CNAS corect a aplicat legea, și în acest sens, a emis corect decizia de refuz în stabilirea pensiei de procuror lui Ion Procopciuc.

La 3 septembrie 2018, prin intermediul oficiului poștal, Ion Procopciuc a declarat recurs împotriva deciziei din 5 iulie 2018 a Curții de Apel Bălți.

În motivarea recursului a invocat că, instanța de apel nu a aplicat legea care urma a fi aplicată, iar ca urmare a aplicat eronat normele de drept material.

Suplimentar, recurentul a subliniat că, Curtea de Apel Bălți la examinarea cerințelor acțiunii civile nu a determinat corect raportul juridic litigios și nu a elucidat circumstanțele importante ale cauzei.

Totodată, instanța de apel nu a luat în considerare că au fost întrunite toate condițiile pentru stabilirea pensiei pentru limita de vârstă, conform prevederilor Legii nr. 902 din 29 ianuarie 1992 cu privire la Procuratură, Legii nr. 118-XV din 14 martie 2003 cu privire la Procuratură (ajustată la Legea nr. 544 din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului) și Legii nr. 294-XVI din 25 decembrie 2008 cu privire la Procuratură.

Or, decizia contestată contravine normelor CEDO și practicii unanim recunoscute de CtEDO, Constituției Republicii Moldova și hotărârilor Curții Constituționale.

A considerat recurentul că, instanța de fond corect a aplicat legea materială și a concluzionat că dreptul lui social a fost dobândit licit odată cu atingerea vârstei de 50 de ani (23 iunie 2015).

Mai mult, prin instituirea noilor condiții de stabilire a pensiei pentru procurori, prin micșorarea cuantumului acesteia, a fost diminuat dreptul lor de proprietate.

Recurentul a solicitat admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel, cu menținerea hotărârii primei instanțe.

La 29 noiembrie 2018, Ion Procopciuc, reprezentat de avocatul Angela Procopciuc a depus cerere de recurs suplimentară, reiterând motivele de fapt și de drept din cererea de chemare în judecată.

Suplimentar a relatat că, instanța de apel nu a aplicat legea care urma a fi aplicată, a aplicat eronat normele de drept material și mai mult, a emis o decizie contrar practicii judiciare existente.

Mai mult, prin hotărârea Curții Constituționale nr. 9 din 30 martie 2004 s-a constatat că dreptul subiectiv, constituit în baza unei legi anterioare, nu poate fi atins de cel născut sub imperiul unei legi posterioare. Legea nouă nu este susceptibilă aplicării unor fapte din trecut, cazurile contrare intrând în contradicție cu art. 22 din Constituție. Conform regulii generale, legea nouă poate modifica regimul juridic al dreptului anterior, îl poate suprima sau îl poate înlocui cu un alt drept, însă legea nouă nu poate desființa modalitatea prin care legea anterioară a instituit dreptul respectiv și efectele lui.

Recurentul a menționat că art. 6 din Codul civil a stipulat expres că legea civilă nu are caracter retroactiv.

În conformitate cu art. 434 Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Curtea de Apel Bălți a pronunțat decizia contestată la 5 iulie 2018.

Recurentul a recepționat decizia instanței de apel la 16 iulie 2018. (f.d.16, vol.II)

Astfel, recursul declarat la 3 septembrie 2018, este în termen.

Examinând temeiurile recursului declarat de către Ion Procopciuc, în raport cu materialele cauzei civile, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul este inadmisibil.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În conformitate cu art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de către Ion Procopciuc, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Astfel, argumentele invocate în recursul declarat se referă la dezacordul recurenteii cu soluția pronunțată de către instanța de apel, însă nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432. alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

În această ordine de idei, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII Cod de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

În conformitate cu art. 432 alin.(4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se

invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă, însă, din recursul declarat nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995).

În circumstanțele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera inadmisibil recursul declarat de către Ion Procopciuc.

În conformitate cu art. 270, 433 lit. a), 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursul declarat de către Ion Procopciuc, se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Valeriu Doagă

judecătorii

Nina Vascan

Tamara Chișca-Doneva